

Åpningsinnlegg ved kåringen av Årets Designbedrift

Oslo, 2.april 1992

Statsministere Gro Harlem Brundtland

Norge som nasjon står overfor store utfordringer i 90-årene:

- Vi må styrke vår evne til nytenkning, innsats og felles ansvar;
- Vi må sikre et samfunn med full sysselsetting, velferd i folks hverdag og rettferdig fordeling; og
- Vi må styrke miljøet og leve opp til målet om bærekraftig utvikling.

Dette er utfordringer til oss alle; til dere ute i næringslivet, i bedriftene og i organisasjonene - og til politikere, offentlige myndigheter og hver enkelt. Dersom vi ikke står sammen om å møte utfordringene, vil neppe skuta holde i de farvann som vi nå er inne i.

Skal vi lykkes, må vi øke verdiskapingen, og vi må gi veksten et nytt innhold. Her er det mer enn økonomi og arbeidsplasser det dreier seg om. Forutsetningen for å få videreført velferdssamfunnet er at vi har et sterkt, sunt og omstillingsdyktig produksjonsliv - i en tid hvor vi står overfor store muligheter; for dem som er innstilt på å ta øynene, tankene og humøret i bruk.

"Årets designbedrift" - ja, begrepet er i seg selv en spore til innsats - og det gir oss en direkte assosiasjon til hva 90-årenes utfordringer i praksis også vil gå ut på. Skal vi styrke den varige balansen i økonomien vår, og redusere den sterke avhengigheten vi nå har til noen få, tunge, prisfølsomme

eksportprodukter, så må vi erobre ny mark. Vi trenger flere bedrifter som kan tilby

- tidsmessige produkter for et større, internasjonalt marked,
- med tilstrekkelig kvalitet og god design,
- til konkurransedyktige priser.

Det er, for å si det så enkelt, med eksportinntektene vi kan betale for de handlekurvene nordmenn ønsker seg, i form av maskiner, biler, forbruksartikler og turistreiser. Hva vi klarer å produsere hjemme og få solgt ute, er avgjørende for hva vi kan ta oss råd til - også innenfor den offentlige sektoren.

Det er i denne helhetlige rammen vi må se den strategiske betydningen av god design. I en tid hvor forbrukerne stiller store krav til produktene og konkurransen gjør det nødvendig å kunne handle raskt, er design en av nøkkelfaktorene for å lykkes.

Arbeidet for god design er både næringspolitikk og kulturpolitikk. Designkvalitet er blitt en stadig viktigere konkurransefaktor for Norge. Norsk industri bør i stor grad lytte til de klare signalene som kommer fra markedene ute - at god design bærer bud om produktets kvalitet, bærer bud om at det er produsert i et land der kvalitet, grundighet og fornuftig bruk av ressurser står i høysetet.

Men, begrepet design strekker seg videre enn til de enkelte produktene. Det favner også om det miljøet og de kvalitetene som vi omgir oss med - i våre fysiske omgivelser, i byene og tettstedene våre og den arkitekturen vi legger opp til. Gode omgivelser er viktige. De skaper trivsel for den enkelte, og de gir positive rammer for sosialt og kulturelt samvær.

Kvalitet i omgivelsene gir oss selv og andre et bilde av hvem vi er, og hvem vi vil være, som folk og nasjon. Sammen med vårt lynne, våre holdninger og innstillinger, gir dette fysiske miljøet beskjed om hva vi står for og hvordan vi ønsker å bli oppfattet utad. I en stadig mer internasjonal virkelighet, skal det være interessant, positivt og stimulerende å stifte bekjentskap med norsk egenart.

Dette leder meg over til den miljømessige betydningen. En økologisk bevisst formgivning plasserer det nye i et forpliktende samspill med naturgitte og historiske forutsetninger. Er ressursbruken fornuftig, er materialene fornybare, er produksjonsprosessen miljøvennlig? Kan det nye tilpasses endrede forutsetninger om bruk, og kan de avvikles og erstattes uten skade på omgivelser eller ødsling av ressurser? Dette er noen av utfordringene som reises for norsk design - innenfor rammen av målet om en bærekraftig utvikling. Det er utfordringer som krever ikke bare designeres, men hele industriens oppmerksomhet hvis vi skal lykkes.

Regjeringen har nå etablert en interdepartemental kontaktgruppe for estetisk kvalitet i offentlig miljø. Gruppen har representanter for syv departementer, og ledes av Kulturdepartementet. Her er Kulturdepartementet gitt et særlig ansvar for å ivareta en samordning av estetiske kvalitetshensyn, og vil i forbindelse med det pågående arbeidet med ny Kulturmelding ta til orde for at kvalitet i omgivelsene er en viktig del av kulturpolitikken.

En arbeidsgruppe oppnevnt av Kulturdepartementet har nylig levert en innstilling til hvordan et informasjonssenter for formgivning og arkitektur kan bygges opp og hvilke oppgaver det bør ha. Senteret kan samle mange tråder, og i forhold til et bredt publikum og til fagfolk virke som et kompetansesenter, et sted for informasjon og utstillinger og et produksjonssted for kunnskap om omgivelser og estetisk kvalitet.

Mitt hovedbudskap blir derfor at design må settes inn i sin helhetlige sammenheng, og at vi må finne gode samarbeidsformer mellom de miljøene og utøverne som arbeider med produktenes og bedriftenes behov for god design, og de som har sin oppmerksomhet rettet mot formgivning, ytre miljø og det brede publikum.

Dersom vi skal kunne styrke vår slagkraft som designbevisst nasjon må innsatsen ikke bare styrkes i de nåværende organisasjonene, men vi må passe på at de ulike organisasjonene trekker i lag, i samme retning.

Design kjenner i dag i liten grad landegrenser. Norsk design har de siste årene hatt en relativt tilbaketrukket posisjon. En sterkere samordning av arbeidet vil også kunne legge til rette for en sterkere eksportrettet eksponering av varer og tjenester.

Jeg vil gratulere Norsk Designråd med det arbeid det legger for dagen, og med dette seminaret spesielt. Når jeg ser på programmet for de to dagene, føler jeg meg overbevist om at dere er på rett spor, til rett tid.

Programpostene er aktuelle, fremtidsrettede, poengterte og internasjonalt orienterte - ut fra vårt felles ønske om gi de rett, som hevder at kvalitet og egenart er ekte kjennetegn på norske produkter og norsk miljø.

Lykke til!